

Obrtniški Glasnik

Glasiilo Zavoda za pospeševanje obrti Zbornice za TOI v Ljubljani

Naročnina znaša za vse leto 25 Din, za pol leta 13 Din, za četrt leta 7 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. — Inserati po dogovoru. — Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Beethovnova ulica (Zbornica za TOI).

III. leto.

Ljubljana, dne 25. februarja 1932.

Štev. 8.

Za skupne zbornice 50 — za ločene 4 zadruga!

Prošlo nedeljo so se vršili na več krajih občni zbori obrtnih zadrug, na katerih se je razpravljalo o važnejših obrtniških vprašanjih, vršile volitve odobrov ter sklepalo tudi o sistemu zbornic. Tako se je vršil občni zbor Sodarske obrtne zadruge za bivšo mariborsko oblast v Mariboru pod predsedstvom načelnika g. Golčerja, Obrtne zadruge čevljarjev za celjski okoliš v Celju, Krojaške obrtne zadruge v Brežicah za Dolenje Posavje, Zadruge krojačev za Loški okoliš v Ložu, Obrtne zadruge sedlarjev v Ljutomeru, Mizarske obrtne zadruge v Mariboru, Zadruge pekov v Ptuj, Skupne obrtne zadruge v Mihalovcih, Čevljarske obrtne zadruge v Litiji, Obrtne zadruge čevljarjev v Trbovljah in Rokodelske obrtne zadruge v Zalcu, Zadruge obrtnikov v Mokronogu in Ljubnem ter Obrtne zadruge za dravsko dolino v Vuhredu. Razen dveh manjših zadrug (Ljubno in Mokronog), kjer so bila mnenja deljena za ločene zbornice, so se vse ostale zadruge bodisi soglasno ali pa z ogromno večino izjavile za sistem skupnih zbornic. Pri tej priliki se je odločno obsodil način agitacije za razbitje našega gospodarskega parlamenta Dravske banovine, osobito pa se je obsojalo, da se s potvorenimi številkami zavaja obrtništvo v zmotno mne-

nje o stroških skupnih, odnosno ločenih zbornic ter se je ugotovilo, da nima obrtništvo le najkrepkejšo podporo in zaščito v skupnih zbornicah s samostojnimi obrtniki odseki, temveč da bi tudi nastala za obrtništvo Dravske banovine velika škoda, če bi se gospodarska solidarnost razbila, obenem pa bi nastali z uvedbo ločenih zbornic mnogo višji stroški in bremena.

Omeniti je tudi, da se je obrtništvo bridko pritoževalo proti težkim bremenom, gospodarski krizi in pomanjkanju dela, da so se sprejele resolucije, ki zahtevajo avtonomijo okrožnih uradov za zavarovanje delavcev in da se je zahtevala z vsem porokom poostrena zaščita obrtništva proti nelegalnemu obratovanju.

Kakor torej izgleda iz rezultatov obrtniških zborov, je dosedaj plebiscit o sistemu zbornic v Dravski banovini pokazal, da je preko 50 občnih zborov obrtnih zadrug podalo svojo izjavo in zahtevo za skupne zbornice in le v štirih primerih in še to le pri manjševilnih zadrugah, za ločene zbornice. S tem je treba, da računana naša gospodarska javnost in tudi merodajni krogi, katerim je ta rezultat dokaz, da je ogromna večina slovenskega obrtništva za skupne zbornice.

Dravska banovina in obrtništvo

Na zadnjem zasedanju je banovinski svet razpravljaj o proračunu oddelka za trgovino, obrt in industrijo. V pričetku razprave je podal oddelkov načelnik g. dr. Rudolf Marn daljši referat o stanju gospodarskih panog, s katerimi se peča njegov oddelk, in o delu banske uprave za njihovo posnemamo: njihov razvoj. Iz referata posnemamo:

Strokovno šolstvo

Strokovnemu šolstvu je banska uprava posvečala največjo pažnjo, zavedajoč se, da se morajo v banovini čim bolj dvigniti industrija, trgovina in obrt, ker se preživlja samo s kmetijstvom komaj polovica prebivalstva. Strokovne šole so sicer po večini državne, vendar pa jih mora banovina z izdatnimi zneski podpirati, zlasti v pogledu praktičnega pouka. Kjer ni dovolj državnih učiteljev, se nastavljajo tudi učitelji na banovinski račun, celo tehniška srednja šola ima take učitelje. Pletarska šola v Ptujju ima tri banovinske nastavljenice in se v resnici lepo razvija. Tudi na tekstilni šoli v Kranju je banska uprava morala nastaviti pomožnega učitelja in mnogo prispevati za ureditev delavnice. Na novo je pričela ta mesec delovati šola za glasbilo, ker hoče banska uprava, da postane izdelovanje glasbil domača obrt. Tekom lanskega leta se je na novo ustanovil pletarski tečaj v Sodražici, ki bo, kakor oni v Lužarjih, postal stalna pletarska šola.

Obrtno- in trgovsko-nadaljevalnim šolam se posveča posebna skrb, ker se skrbi za izobrazbo kvalificiranih učiteljev za te šole, daje izdatne podpore in jih skrbno nadzoruje.

Za industrijo in trgovino skrbi banska uprava v tem pogledu, da daje stipendije marljivim dijakom, da posejajo v inozemstvu višje strokovne šole ali pa da si praktično izpopolnjujejo svoje znanje.

Pospeševanje strokovne izobrazbe obrtništva

Veliko skrb je posvetila banska uprava pospeševanju obrta, v prvi vrsti izpopol-

nitvi strokovne izobrazbe našega obrtništva. Priredila je v l. 1931. 44 različnih strokovnih in mojstrskih tečajev, največ čevljarskih, krojaških in mizarskih. Drugi tečaji so bili za obrtno knjigovodstvo, strojno pletilstvo, višjo strojno izobrazbo, za strojnike in kurjače, za brivce itd. Vseh udeležencev je bilo 1095. Pri vseh tečajih je krila banska uprava stroške za učitelje ter podelila še izdatne podpore obrtnim zadrugam, da so omogočile udeležbo brezposelnim in revnejšim zadrugnim članom. Pletarski tečaj v Lužarjih je že vzgojil tako dobre pletarje, da se že več družin vzdržuje s pletarstvom.

Vzorna lončarska peč, ki je proračunana na 200.000 Din, se je pričela graditi oktobra lanskega leta v Mlaku. S tem hočemo ustaviti propadanje te prastare domače obrti.

Banska uprava je uspešno posredovala tudi pri nakupu raznih strojev v inozemstvu ter tudi skoro v vseh primerih izposlovala carine prost uvoz, zlasti za zadruge.

Banska uprava se je pa tudi potrudila, da so mogli obrtniki na svojih tečajih izpopolnjeno spretnost in pridobljeni umetniški okus pokazati z razstavo svojih izdelkov, predvsem na ljubljanskem velesejmu. Za razstavo malih obrtnikov je izposlovala na spomladanski in jesenski razstavi primeren prostor, ga na lastne stroške okusno opremila ter brezplačno porazdelila med 25 raznih obrtnikov. Večina je bila z dobljenimi naročili zelo zadovoljna, poleg tega pa so napravili vsi najboljše in najcenejšo reklamo, ki jim je med letom prinesla zaželjena naročila. V mizarskem paviljonu je banovinski strokovni učitelj s priznano spretnostjo in vestnostjo aranžiral celo mizarsko razstavo, ki je bila tudi letos velika privlačnost velesejma.

Strokovno izobrazbo obrtnega naraščaja je skušala banska uprava dvigniti tudi s podelitvijo primernih podpor za posejanje domačih in inozemskih strokovnih šol in za prirejanje poučnih ekskurzij.

Skrb za domače obrti

Domačim obrtom je banovina posvečala največjo pozornost, saj daje ta gospodarska panoga našim najbolj potrebnim podedelanom nekaj priboljška in navaja ljudi k veselju do dela. Treba je pa postopati previdno, da ne nastane namesto koristi škoda. Prevelika razširjenost ene same panoge bi rodila preveliko produkcijo izdelkov in s tem lahko resno ogrozila vse, ki so se posvetili dotični panogi. Zato se sistematično poskušajo k starim uvajati nove panoge. Delo je zelo komplicirano in zahteva navadno večletnega truda, preden se dosežejo vidni in trajni uspehi. V prvi vrsti pridejo v poštev pletarstvo, lončarstvo, razna lesna dela, čipkarstvo in podobne tehnike.

Nov vir dohodkov za siromašno podeželsko ljudstvo se je odkril v izdelovanju ličnih mrežnih torbic, ki so se zaradi praktičnosti hitro udomačile pri naših gospodinjstvih.

Domačemu tkalstvu se nudi prilika za izpopolnitev s polmehaničnimi statvami, ki jih je banska uprava nakupila in se udomačujejo po raznih krajih banovine. Taki tečaji so se že vršili in se bodo še nadaljevali.

Da se morejo izdelki domačih obrti tudi vnovečiti, posveča banska uprava veliko pažnjo tozadevni propagandi doma in v tujini.

Tujski promet

Pospeševalna služba za razvoj tujkega prometa je tekom zadnjega proračunskega leta storila velik korak naprej. Poleg običajnega dnevnega dela je letos slonelo na

organih banske uprave veliko delo prireditve tujkoprometne razstave, ki je zelo zadovoljivo uspela. Zbrani reliefi, diagrami in slični predmeti bodo služili tudi v bodoče za iste namene.

Razpisani natečaj za vzorne podeželske gostilne je dosegel prav lepe uspehe in banska uprava ima sedaj na razpolago izbiro načrtov za vzorne gostilne. Po nalogu banske uprave je bila napisana nova knjiga o serviranju, ki se že tiska.

Prizadevanja lokalnih činiteljev za gorško železnico na Pohorje ter za vzpenjačo na Bledu in na Šmarno goro je banska uprava podprla s primernimi podporami in nasveti ter tako omogočila, da je načrt za vzpenjačo na Bledu dovršen že v podrobnostih, prav tako načrt gorške železnice na Pohorju, dočim so izdelani generalni načrti za vzpenjačo na Šmarno goro.

Živahno delo obeh Zvez za tujski promet in v Ljubljani in v Mariboru, prometnih društev, Slovenskega planinskega društva itd. je banska uprava podpirala z izdatnimi prispevki. Tudi za propagando v Jugoslaviji in inozemstvu je banska uprava izdatno prispevala. Začeli so se že prvi filmski posnetki naših narodnih običajev kot del velikega propagandnega filma o naši banovini. Prav tako so se začele priprave za tujkoprometno razstavo v Zagrebu.

Sodeč po uspehih, ki jih je dosegla naša tujsko-prometna propaganda, vidimo, da so bili izdatki za ta namen plodonosno naloženi, kajti statistika tujkega prometa v preteklem letu nam kaže, da je poset tujcev in letoviščarjev ostal na isti višini kot prejšnja leta, dočim je v vseh drugih državah in tudi v drugih banovinah nadoval.

Za enotno ureditev strokovnega šolstva

Narodna skupščina je te dni sprejela prvega izmed zakonov, ki jih je predložilo ministristvo za trgovino in industrijo in s katerim se nanovo in enotno ureja naše celokupno strokovno šolstvo. Vsi govorniki so podčrtali veliko važnost strokovnega šolstva in odobrvali inicijativno ministra za trgovino in industrijo.

Zakon o srednjih trgovskih šolah.

Poročevalec odbora narodni poslanec dr. Stijč je v daljšem govoru podčrtal važnost tega zakona in njegov pomen za izobrazbo našega trgovskega naraščaja. Dosedaj ni bilo enotnega sistema in enotnega učnega programa. Zaradi tega tudi strokovno šolstvo pri nas še ni na potrebni višini in dosedaj še tudi ni rodilo rezultatov, ki jih moramo in smemo pričakovati. Baš sodobne prilike v trgovini, obrti in industriji zahtevajo, da se uvede v strokovno šolstvo nov duh naprednih idej ter da bo mladina poleg splošne vzgoje dobila tudi vse potrebno strokovno znanje. Od ministra za trgovino in industrijo predloženi zakonski načrt izpolnjuje vse te pogoje in zaradi tega priporoča odbor Narodni skupščini, da se ta zakon v celoti sprejme. Nato je povzel besedo gospod minister dr. Kramer, ki je v daljšem ekspezeju obrazložil stanje strokovnega šolstva pri nas ter glavne cilje in določbe predložene zakona.

Uvodoma je poudarjal, da je zakon o srednjih trgovskih šolah prvi v nizu zakonskih načrtov, ki jih je predložil Narodni skupščini in ki majo za cilj definitivno ureditev našega strokovnega in gospodarskega šolstva. Ta zakon je v tesni zvezi z ostalimi zakoni, ki še pridejo na dnevni red.

Ze od vsega početka naše nacionalne države se je posvečala posebna pažnja našemu strokovnemu šolstvu. Uspehi pa niso bili najpovoljniji, ker je bilo na eni strani strokovno šolstvo precej desorgani-

zirano in urejeno po raznih pokrajinskih prilikah in z raznimi predpisi in pravilniki. Strokovno šolstvo niti ni bilo združeno v eno celoto, marveč razdeljeno na razne resore. Gospodarski krogi so že od vsega početka zahtevali, da se strokovno šolstvo združi pod enotno vodstvo ter so ponovno izrazili željo, naj bi se vse šole podredile ministristvu za trgovino in industrijo. Šele leta 1926., odnosno 1927. se je to izvršilo in šele nato se je moglo pričeti z delom za sistematizacijo vsega strokovnega šolstva in pričeti sestavljati zakone za definitivno ureditev tega vprašanja.

Minister dr. Kramer je nato s statističnimi podatki orisal razvoj strokovnega šolstva v naši državi od leta 1919. dalje. Takrat smo imeli skupno samo 394 strokovnih trgovskih, obrtnih, nižjih in srednjih šol s skupno 2360 učitelji in 39.706 učenci. Ob koncu leta 1929-30. pa je bilo že 688 strokovnih šol s 4824 učitelji in 71.591 učenci. To je velik napredek, ki dokazuje, da se strokovno šolstvo v naši državi stalno širi v težnji, da bi se naša mladina kar najbolj usposobila za delo na gospodarskem polju. Novi zakon stremi za tem, da ustvari enoten tip strokovnih šol. Ze leta 1930 je bil ta zakonski načrt predložen takratnemu Vrhovnemu zakonodajnemu svetu, ki je v glavnem sprejel vse to, kar je sedaj pred Narodno skupščino.

Najvažnejše gospodarske vprašanje.

Poslanec dr. Miroslav Stojadinovič je poudarjal, da je vprašanje strokovnih šol najvažnejše gospodarsko vprašanje. Zdi se mu paradokšno, da ima kmečki narod, kakor je naš, tako malo strokovnih šol. Pri nas so se dosedaj snovale predvsem gimnazije. Razmere pa nujno zahtevajo, da se temeljito spremenijo naša celokupna prosvetna politika. Nam je tako ogromno število gimnazij popolnoma nepotrebno, ker ustvarjajo samo intelektualni proletarijat. Govornik je poudarjal potrebo vzgo-

je mladine za kult dela, kar je prva naloga vseh strokovnih šol. Čim več absolventov strokovnih šol bomo imeli, tem več bo sposobnih delavcev za povzdigo in napredek našega gospodarstva.

Govornik opozarja na primer Nemčije, ki je dosegla najvišji razvoj v tehniki in navaja, da je tam po uradni statistiki 75 odstotkov vseh inženjerjev in arhitektov, ki so na vodilnih mestih brez fakultetne izobrazbe in mature. Pri nas se že sedaj opaža silen porast intelektualnega proletarijata. Za eno samo zdravniško mesto pri beograjski občini se je potegovalo na 250 prosilcev. Slični primeri se dogajajo v gospodarskem življenju vsak dan. Niso redki primeri, ko se za najnižjega trgovskega uradnika javi več sto maturantov in ljudi s fakultetno izobrazbo. Dr. Stojadinovič se je ob koncu svojega govora toplo zahvalil ministru dr. Kramerju za njegovo tesno sodelovanje z Narodno skupščino ter tudi s svoje strani predlagal, naj Narodna skupščina sprejme zakon tako, kakor ga je predložil skupščinski odbor.

Srednje tehniške šole.

Naloga srednjih tehniških šol je, dati učenecem poleg splošne izobrazbe v duhu jugoslovenskega narodnega in državnega edinstva, teoretično in praktično strokovno izobrazbo. Srednje tehniške šole so pod vrhovnim nadzorstvom ministra za trgovino in industrijo, a pod neposrednim nadzorstvom pristojnega bana. Šole imajo lahko po več oddelkov; število in vrsto oddelkov določa minister za trgovino in industrijo po zašiljanju sveta za strokovni pouk.

Srednja tehniška šola z zaključnim izpitom ima značaj popolne srednje šole z višjim tečajnim izpitom. Absolventi srednjih tehniških šol lahko nadaljujejo študije na tehnični fakulteti. Pouk na srednjih tehniških šolah traja štiri leta. Podrobni učni in šolski program bo predpisal minister za trgovino in industrijo. V prvi razred se lahko sprejmejo učenci s štirimi razredi srednje šole z nižjim tečajnim izpitom in učenci, ki so dovršili popolno meščansko šolo.

V prvi razred srednji tehniški šoli priključene šole za mojstre in delovodje se sprejemajo učenci, ki so stari najmanj 17 let ter so se izučili kake obrti in napravili pomočniški izpit.

Za vseučilišče v Ljubljani

Ni še dolgo tega, kar so se bile širile po Dravski banovini vesti, da bo vseučilišče v Ljubljani ukinjeno, bodisi celotno ali pa vsaj deloma.

Z ozirom na te govornice je na eni zadnjih sej predlagal obrtnik g. Zdravec sledečo resolucijo:

»O priliki novega državnega proračuna so se raznesle v javnosti vesti, da se namerava Aleksandrova univerza okrniti na ta način, da bi se ukinitile nekatere njene fakultete. Te vesti so povzročile vznemirjenje med prebivalstvom in prizadeto mladino.

Banski svet ugotavlja, da je univerza v Ljubljani s svojim dosedanjim znanstvenim in umstvenim ter strokovnim delom zadostno dokazala upravičenost svojega obstoja. Zato je v zadoščenje in ponos vseh Slovencev v kraljevini in izven nje.

Alpski in kraški značaj slovenske zemlje kategorično zahteva od njenih prebivalcev, da se usposablajo za življenjsko in nacionalno borbo s solidno znanstveno in strokovno izobrazbo. Pomanjkanje dela in zaslužka doma sili slovensko ljudstvo že od nekdaj, da išče novih virov življenja in obstanka v daljnih tujinah. V nekdanjem političnem in gospodarskem robstvu so bili Slovenci prisiljeni nastopati to svojo težavno življenjsko pot kot hlapci tujerodnega velekapitala. Šele nacionalna svoboda je tudi Slovencev omogočila napredek v kulturi in višji izobrazbi. Zato je bila komaj osvobojena slovenska zemlja obdarjena s popolno univerzo takoj ob postanku naše kraljevine. Vsem Slovencev je univerza kralja Aleksandra pri srcu, ker nosi to svoje ponosno ime zaradi izredne naklonjenosti našega prevzvišenega vladarja.

V najožji zvezi z univerzo pa so tudi druge srednje in strokovne šole, ki obstajajo danes v Dravski banovini. O ukinitvi nekaterih izmed teh se istotako govori ob novem državnem proračunu. Pridobitve na šolskem in prosvetnem polju pa so žarišče in simbol naše nacionalne svobode.

Banski svet Dravske banovine ve in je prepričan, da bi bili prihranki, ki bi se dosegli z okrnitvijo univerze kralja Alek-

Moške obrtne šole

Moške obrtne šole z zaključnim izpitom imajo za dotično stroko značaj nižje srednje šole z nižjim tečajnim izpitom. V prvi razred moške obrtne šole, ki naj da primerno strokovno znanje za dotično obrtno stroko, se sprejemajo učenci z najmanj dvema razredoma srednje šole, dvema razredoma meščanske šole ali pa najmanj šestimi razredi osnovne šole. Absolventi moške obrtne šole, na kojih traja pouk dve do štiri leta, lahko nadaljujejo študije na srednjih tehniških šolah, če so napravili obrtniški izpit in če napravijo dopolnilni izpit.

Ženske obrtne in učiteljske šole

Cilj ženskih obrtnih šol je, da dajo ženskemu naraščaju splošno strokovno izobrazbo ter ga usposobijo za samostojno delo v obrti, a ženske strokovne učiteljske šole naj vzgajajo učiteljice ženskih ročnih del. Obe šoli imata oddelke za krojenje in šivanje perila in obleke, po potrebi pa se lahko osnujejo tudi oddelki za žensko umetno obrt, za klobučarstvo, umetno cvetličarstvo, tekstilno pletenje in umetno vezenje ter za tkanje preprog. Ženske obrtne šole imajo položaj nepopolne srednje šole z nižjim tečajnim izpitom, ženske strokovne učiteljske šole pa položaj popolne srednje šole z diplomskim učiteljskim izpitom. Učna doba na ženskih obrtnih šolah je predvidena na 3 leta, in sicer dve leti v strokovnih oddelkih, tretje leto pa v šolskem ateljeju. Za učenke v starosti 12 do 14 let se lahko otvorijo tudi pripravni razredi. Na ženskih strokovnih učiteljskih šolah traja pouk pet let.

Za uporabo šolskih strojev in drugih učil morajo učenke plačevati primerno odškodnino.

V pripravni razred ženskih obrtnih šol se bodo sprejemale učenke, ki so dovršile najmanj štiri razrede osnovne šole, v prvi razred pa absolventke pripravnih razredov ali učenke, ki so dovršile najmanj dva razreda srednje šole in šest razredov ljudske šole. Privatnih učenk na ženski obrtni in strokovni učiteljski šoli zakon ne dopušča.

Vse te strokovne šole so lahko državne, banovinske ali občinske. Zakon dopušča tudi privatne šole, ki pa morajo imeti dovoljenje ministrstva za trgovino.

sandra in z ukinitvijo katerikoli obstoječih srednjih in strokovnih šol, naravnost malenkostni v primeri z velikansko škodo, ki bi nastala s takšnim dejanjem vsem Slovencev in tudi vsej državi. Zato banovinski svet apelira na visoko kraljevsko vladu, da pusti univerzo v Ljubljani neokrnjeno kot kulturno svetinjo slovenskega ljudstva. Prav tako prosi, da se ne ukinja posameznih že obstoječih srednjih in strokovnih šol, ki so vse prebivalstvu Dravske banovine absolutno potrebne kot sredstvo za njegov nacionalni razvoj in socialno gospodarski ter kulturni napredek ne zgolj Slovencev, temveč tudi vse nacije in države.

To resolucijo brez dvoma odobrava vse naše obrtništvu, ki se dobro zaveda zlasti velikega pomena tehniške fakultete za naš splošni gospodarski napredek. In mislimo, da ni zgolj slučaj, da je predlagal zgoraj omenjeno resolucijo v banovinskem svetu baš — obrtnik!

Naši zidarji za skupne zbornice

V soboto 21. februarja se je vršil v prostorih Mestnega doma občni zbor strokovne zadruga zidarjskih mojstrov za bivšo ljubljansko oblast. Udeležilo se ga je okrog 90 članov, predsedoval mu je načelnik zadruga gosp. Hlebš Jernej. Na občnem zboru je zastopal bansko upravo dr. Šink, mestno načelstvo g. Svetel, Zbornico za TOI pa g. dr. Pretnar. Po poročilu, ki kaže, da je zadruga delovala v preteklem letu zelo agilno in da je izvedla mnoge akcije v davčnem pogledu, glede obrtnega zakona, proti šušmarjem in v drugih važnih zadevah, je bil odobren obračun in sprejet proračun. Pri volitvah je bil ponovno izvoljen za načelnika g. Hlebš in v ostalem skoraj ves dosedanji odbor.

Pri slučajnostih se je vnela živahna debata glede vprašanja skupnih ali ločenih zbornic, v katero so posegli načelnik g. Hlebš, g. Živec in drugi. Končno s je pa občni zbor z 79 proti 4 glasovom izjavil za skupne trgovske, obrtne in industrijske zbornice s samostojnimi odseki. Občni zbor je bil s tem zaključen.

Občni zbor »Opesta«

Praktični elektro- in strojni tehniki se udeležujejo tudi res praktično v svoji organizaciji, ki kaže od leta do leta vedno več pozitivnih uspehov. Nedeljski občni zbor Organizacije praktičnih elektro- in strojnih tehnikov je to dokazal v polni meri. Udeležba je bila zelo lepa in je predsednik g. A. Varšek lahko takoj ob napovedani uri ugotovil sklepčnost ter otvoril občni zbor. Pozdravil je zastopnika Zveze društev privatnih nameščencev predsednika g. Zemljiča, ki je potem spregovoril o delovanju zveze in njenem organizacijskem stanju.

O živahnem organizacijskem delovanju je pa poročal g. Varšek v predsedstvenem poročilu. Odbor je lahko ponosen na svoje delo, saj ni ostalo samo pri besedah, ter se je intenzivno zavzemal za interese članstva vedno in posebej pri raznih pomembnih prilikah. Za tekoče poslovno leto organizacija predvideva poučno ekskurzijo v južne kraje države, kjer naj bi člani tudi dobivali službe, saj so zdaj računali s službami samo v naših krajih. Predsednik je govoril tudi o obrtnem zakonu, kolikor se tiče interesov elektro- in strojnih tehnikov ter o spremembah, odnosno o pravilniku, ki naj bi se izdal k obrtnemu zakonu na podlagi predloga, ki ga je sestavila organizacija v predložitvi ministrstvu. Odbor je sestvil novi pravilnik organizacijskih odsekih, ki so v Kamniku, Celju in Kraljevu in, ki tudi živahno delujejo. Zadruga koncesioniranih elektrotehnikov je začela lani izdajati svoje glasilo, ki ga pošilja brezplačno organizaciji, za kar se ji je predsednik zahvalil.

Iz obširnega tajniškega poročila, ki ga je podal g. I. Mihečič ml., je razvidno, da organizacija res z vso vnemo deluje za prosep članstva, za zaščito pridobljenih pravic itd., članstvo pa, žal, vedno ne zna dovolj ceniti tega dela ter ne podpira dovolj odbora. V preteklem poslovnem letu je organizacija priredila že tretjo poučno ekskurzijo v inozemstvo v kratki dobi svojega obstoja. Za to delo je bilo treba pač mnogo truda ter delo odbornikov ni bilo vedno le dolžnost, temveč češče požitvalnost. Podpirala pa jih je vedno ZDPN. Tajnik se je spominjal tudi med letom umrlih dveh tovarišev.

Odbor je imel 11 rednih sej, ki so bile vse sklepne. Število članstva je naraslo za 14. Tajniškega dela je bilo mnogo, odbor je bil vse leto pisмено v stikih s članstvom, ki je zelo razkropljeno. Vložni zapisnik izkazuje skupno 328 vlog. Mnogo skrbi je imel odbor glede zaposlitve brezposelnih članov ter je posredoval pisмено in ustmeno pri raznih podjetjih in družbah. V nekaterih primerih je posredovanje uspelo. Organizacija je bila tudi v tesnih stikih s sorodnimi organizacijami ter se je s svojimi zastopniki udeleževala raznih prireditiv.

Pri Delavski zbornici je bila organizacija v preteklem letu protokolirana kot samostojno društvo in po ZDPN kot njen sestavni del še posebej.

Tudi s Tehniško srednjo šolo organizacija vzdržuje stike. Ob dvajsetletnici tega zavoda so mu postali primeren članek za njegovo jubilejno Izvestje.

Tajnik je tudi podrobno poročal o potrebnih spremembah obrtnega zakona glede absolventov delovodskih, elektrotehničnih in strojnih šol. Organizacija je ukrenila vse potrebno na pristojnih mestih, da se zakon spremeni v toliko, da ne bodo okrnjene pravice omenjenih absolventov, ali da se izda tozadeven poseben pravilnik.

Iz blagajniškega poročila, ki ga je podal blagajnik g. A. Novak, je razvidno, da je blagajniško stanje kljub velikim izdatkom povoljno. Za ekskurzijski fond je poročal njegov blagajnik g. I. Furlan, knjižničarjevo poročilo je podal njegov namestnik g. R. Wernig, za nadzorstvo pa je poročal g. M. Dobovišek ter predlagal odboru absolutorij in mu izrekel priznanje. Po poročilih je govoril še tajnik ZDPN g. Slamič, na kar so bile volitve. Izvoljen je bil soglasno brez sprememb stari odbor, kar tudi dokazuje, da je bila organizacija doslej res agilna in njeno delo uspešno. Pri slučajnostih je bilo sprejeto še nekaj predlogov, med njimi, da bodo odslej posojali knjige članstvu brezplačno.

Popoldne si je okrog 40 članov ogledalo transformatorsko postajo na Črnučah.

Pomembna 60-letnica

Nedavno je slavil svojo 60-letnico naš veliki umetnik prof. Jože Plečnik.

Njegovo veliko delo so v veliki meri ocenili že drugi; nam pa naj bo dovoljeno ponoviti ob tem lepem jubileju le to, kar je posebno naglasil v ljubljanskem občinskem svetu župan dr. Puc, rekoč,

»da za obširna in krasna regulacijska dela ni niti sprejel niti zahteval nikdar nikake nagrade.«

V časih, v kakršnih živimo, je taka pohvala pač velika redkost, obenem pa dokaz, da slavljenec ni samo umetniški genij, ampak tudi moralno silno visok!

Obrtniki pa so na prof. Jožeta Plečnika lahko tem ponosnejši, ker je izšel iz obrti in se sam s svojim delom in umom dvignil na svojo današnjo višino.

Zborovanje ključavničarjev

Zadruga ključavničarjev za ljubljanski sodni okraj je imela v soboto 21. februarja popoldne v posvetovalnici ZTOI svoj občni zbor, ki je trajal štiri ure in se ga je udeležilo okrog 40 mojstrov iz Ljubljane, Viča, St. Vida, Zaloga in drugih krajev. Načelnik g. Breskvar je pozdravil zastopnika obrtnega odseka ZTOI in predsednika Obrtniškega društva g. Josipa Rebeka ter tajnika ZTOI g. dr. Pretnarja, na to je pa obširno poročal o delovanju zadruga v minulem letu zlasti kar se tiče novega obrtnega zakona in drugih perečih stanovskih vprašanj, končno je pa konstatiral, da v vseh 10 letih njegovega načelovanja zadruga ni prišla v nikake prilike z oblastmi, in se zahvalil za sodelovanje in pomoč pri delu za pravice in koristi stanu z željo, da bi bilo delo tudi v prihodnjem letu uspešno.

Tajniško poročilo izraža upanje, da je najtežja faza gospodarske krize že končana ter ugotavlja, da je bilo v zadrugi 62 mojstrov s 134 vajenci, ki sta šla dva v mornariško šolo, a pri pomanjkanju dela bi bilo dobro, če bi se javilo v vojaške delavnice zaradi sigurnejše eksistence več vajencev. Poročilo nadalje podrobno obravnava določbe novega obrtnega zakona glede pomožnega osebja, ki se v marsičem razlikuje od dosedanjih, končno pa pozivlje k složnemu delu za skupni blagor.

Po soglasnem sprejemu tajniškega poročila je blagajnik g. Ferjan poročal, da je zadruga imela z vštetim prenosom gotovine iz leta 1930. 22.648 Din dohodkov in 10.881 Din stroškov, a proračun za leto 1932 izkazuje 23.307 Din izdatkov ter s prenosom 11.767 Din letošnje gotovine tudi 23.307 Din dohodkov.

Po poročilu preglednika o. Martinčiča je bil računski zaključek soglasno odobren, proračun pa po dolgotrajni debati, ki so se je udeležili gg. Breskvar, Rebek, Rozman, Martinčič, Nahtigal in drugi, tudi sprejet. S sprejemom proračuna ostane dosedanja zadruga doklada 150 Din in obligatorna naročnina »Obrtnega Vestnika«.

Pri volitvah, ki jih je vodil najstarejši član zborovanja g. Irkič, je bil za načelnika izvoljen g. Avgust Martinčič, za podnačelnika g. Makso Ferjan, odborniki pa so gg. Mekina Lojze, Uranič Andrej, Willmann Rudolf, Kavčič Mihael in Rebek Josip, njih namestniki gg. Irkič Ignacij, Podraž Ciril, Stermenszky, a preglednika sta gg. Ambrož in Kralj, predsednika izpraševalne komisije pri pomočniških izpitih pa imenuje po dosedanji praksi odbor tako, da pridejo vsi člani zadruga na vrsto.

Ko se je novi načelnik g. Martinčič zahvalil bivšemu načelniku g. Breskvarju za njegovo 10-letno delovanje, je občni zbor sklenil, da vprašanje, čegava last so vajeniška dela na pomočniških izpitih, urudi odbor, inkorporacijska pristojbina pa ostane 1000 Din.

Ko je tajnik g. dr. Pretnar pozdravil zborovalce v imenu ZTOI, je obširno govoril o aktualnih vprašanjih, zlasti pa o potrebi solidarnosti, o socialnem zavarovanju in o šušmarstvu, je g. Rebek v tehtnem utemeljevanju predložil resolucijo za popolno avtonomijo bolniškega zavarovanja, ki naj bi bilo obvezno za vse obrtnike in pod upravo obrtnikov posameznih banovin, ter za ostrejšo izvajanje zakonov proti šušmarstvu, a g. Nahtigal je k tej resoluciji predložil še dodatek, ki zahteva zakon za zaščito svojine, da izdelek ostane last obrtnika, dokler ni plačan. Po soglasnem sprejemu resolucije z dodatkom, je načelnik g. Martinčič z lepim programatičnim govorom zaključil važno zborovanje.

FOTO-APARATE, očala, daljnogled,
toplomere, ure in zlatno kupile naj-
bolje pri strokovnjaku
FR. P. ZAJEC
Izprašena OPTIK in URAR, LJUBLJANA
Starl trg 9 Ceniki brezplačno!

Naše lesno gospodarstvo

Pretekli teden se je mudila v Beogradu deputacija zastopnikov naše lesne industrije in trgovine, ki je, kakor smo že poročali, intervenirala na merodajnih mestih radi ureditve izvoza lesa, revizije prevoznih tarif in izplačila terjatev naših lesnih izvoznikov na ogrsko tržišče.

Deputacija se je predstavila tudi ministru za gozdove in rude gosp. Šibeniku in ga prosila podpore v ureditvi našega gozdnega gospodarstva, z ozirom na neenake prilike, ki vladajo v gozdnem gospodarstvu, na eni strani med Dravsko banovino in na drugi strani Bosno ter mu pojasnili in utemeljili naše nepomirljivo stališče nasproti stališču, ki ga zastopa in izvaja predstavnik in vodja državnih lesnih podjetij v Bosni gosp. dir. dr. Ullmenski, ker gre tu za obstoj in dobrobit celokupnega prebivalstva naše banovine.

V Bosni ima namreč država velike gozdne komplekse, ki jih izkorišča državno lesno industrijsko podjetje „Šipad“. Z ozirom na značaj tega velepodjetja kaže, da je to podjetje še vedno v stanju, da v kljub ostri krizi, ki vlada v lesni stroki, vzdržuje neokrnjeno obratovanje. Zasebna lesna industrijska podjetja pa so morala radi velikega padca cen in konzuma v lesu znižati produkcijo in skrbeti režije. Da se pa očuva narodno premoženje, ki ga tvori les, ter da se tudi lesna industrijska in trgovska podjetja ob teh prilikah obvarujejo popolne propasti, so morala svoja obratovanja omejiti do skrajnosti. Pri današnjem težkem stanju bi mogli izvažati les za brezpenje, pri čemer bi narodno premoženje trpeelo neprecenljivo škodo.

Državno lesno velepodjetje „Šipad“ se tega vsekakor tudi zaveda, vendar pa v kljub temu obratuje v nezmanjšanem obsegu in to v očitno škodo države in v očitno škodo vsem ostalim 80% lesno trg. in ind. podjetjem v državi. Cene, za katere to velepodjetje dobavlja les v inozemstvo, so daleko pod možnimi cenami ostalih lesno-industrijskih podjetij v državi. Deputacija je pojasnila gosp. ministru, da skriktno izvajanje te politike pomenja koncev koncev boj za življenje in smrt zasebnih podjetij z državnim podjetjem, kar pa menda vendar ni mogoče zamisliti si.

Tako postopanje državnega lesnega velepodjetja neravnost izpodkopava temelje in ugled lesni industriji in trgovini v inozemstvu in postavlja zasebno lesno trgovino v inozemstvu v nemogočo položaj in jako čudno luč, kajti če more državno lesno podjetje dobavljati lesne proizvode za ceno, ki so izpod vsake konkurence, zakaj končno tudi zasebna lesna industrijska podjetja tega ne bi mogla storiti?

Naša lesna industrija in trgovina se pre-dobro zaveda svoje velike narodno-gospodarske misije, kar je dokazala sedaj, ko vztraja s svojo srčno krvjo že dve leti v težkem eksistenčnem boju, pri vedno padajoči tendenci, pa radi tega ne more v kljub lastnim gospodarskim, niti v kljub socialno-političnim

razlogom, kršiti osnove, na kateri bazira naše celokupno lesno gospodarstvo.

Iz tega razloga naša lesna trgovina in industrija ne more slediti „Šipadu“ pa nadalje tudi ne z ozirom na neposredno nevarnost, da se s tem popolnoma upropasti, marveč bi se s tem upropastila tudi edina aktivna gospodarska postavka Dravske banovine.

V Dravski banovini, kjer predstavlja gozdno gospodarstvo preko 130.000 malih in srednjih gozdnih posestnikov, po veliki večini kmetov, je radi tega nemogoče reševali krizo raz stališče brezposelnosti, namreč je najvažnejša naloga, da se to nevzdržno stanje popravlja predvsem raz stališče važne narodno-gospodarske panoge, ki jo zavzema les v Dravski banovini.

Iz teh tehtnih razlogov je naše stališče napram izjavam gen. direktorja tega velepodjetja g. dr. Ullmanskoga neizpremenjeno in nepomirljivo.

Krizo v lesni trgovini in industriji je treba reševati z narodno-gospodarskega vidika. Treba je odvreniti v predelih, v katerih v veliki meri živi prebivalstvo baš iz gozdnega posestva in lesne trgovine in industrije, nevarnost pred popolno razvrednotenostjo tega narodnega premoženja. Da odvrne to nevarnost, stremi slovensko lesno gospodarstvo po enotnosti, po organizaciji vseh treh skupin t. j. gozdnih posestnikov, lesnih trgovcev in industrijcev Slovenija hoče obdržati to svojo aktivno postavko, pa se brezdvomno s tem stremljenjem, ki ima svoj cilj, z združenimi močmi ohraniti nerodno gospodarsko in trgovsko stran te stroke, strinja v drugih pokrajinah.

Z ozirom na važnost te stroke, ne sme delati Bosna izjeme in je radi tega potrebno, da državna lesna podjetja prilagode svoje obratovanje in cene sedanjemu stanju, saj menda državno podjetje ne more in ne sme delati našemu celokupnemu lesnemu podjetju najostreje in najobčutnejše konkurence v tu- in inozemstvu.

V zaščito zasebnega lesnega podjetja, ki se bori za svojo eksistenco in ki nosi visoke davke, pa bi morala država do izboljšanja položaja obratovanje ustaviti oziroma se vsaj prilagoditi položaju, v katerem se nahaja ostala lesna trgovina in industrija.

Dosti manj občutne bi bile za narodno gospodarstvo socialne posledice ob nezaposlenju nekaj tisoč delavcev (ki bi se mogli zaposliti v obče koristnih in potrebnih delih), nego pa je škoda, ki nastaja v potencirani obliki s postopanjem tega državnega podjetja za vse naše lesno gospodarstvo.

Deputacija, ki je gosp. ministru obrazložila to svoje stališče, upa, da je gospoda ministra tudi prepričala o utemeljenosti tega stališča, pa lesna trgovina in industrija Dravske banovine pričakuje, da se bo to nezdravo razmerje čimprej usmerilo v solidno, smotreno, za narodno gospodarskim procvitom streméče delovanje.

Mešanje bencina s špiritom

Nedavno se je v Beogradu vršila 10. letna redna skupščina Jugoslovenskega avtomobilskega kluba, sekcije Beograd. Na tej skupščini se je med drugim razpravljalo o vprašanju naših cest in o uporabi domačega špirta za pogon avtomobilov. Iz poročila, ki ga je objavila beogradska „Pravda“, posnemamo naslednje podrobnosti:

Predsednik kluba dr. Velizar Janković je poudaril, da je prišlo vprašanje naših cest ponovno v kritično fazo. Ministrstvo za zgradbe je bilo prisiljeno znižati proračun za gradnjo cest za 40%. Po proračunu za tekoče finančno leto je bilo za popravilo državnih cest predvidenih 177 milijonov Din, po novem proračunskem predlogu pa je ta postavka znižana na pol milijona dinarjev. Taka štednja je po mnenju predsednika dr. Jankovića kvarna. Ker se pri stroških za gradnjo in vzdrževanje cest ne sme štediti, je skupščina osvojila predlog, da se naj ustanovi poseben „cestni“ fond, kakor obstoja v Češkoslovaški, Avstriji, Madžarski in Poljski. V ta fond naj bi se stekali gotovi dohodki od carin (n. pr. carina na pnevmatike in bencin), od taks (avtomobilskih) in sličnih davščin. Po računu avtomobilskega kluba bi v ta fond na leto priteklo okrog 800 milijonov dinarjev, kar bi zadostovalo, da se naše glavne ceste sčasoma spravijo v najboljše stanje.

Zatem je predsednik dr. Janković sprožil drugo važno vprašanje, namreč vprašanje mešanja bencina s špiritom, oziroma s čistim alkoholom. Naša država uvaža na leto okrog 200.000 meterskih stotov ben-

cina, bodisi v predelanem ali sirovem stanju. Ker ta uvoz močno obremenjuje našo plačilno bilanco, oziroma naše gospodarstvo s tujimi devizami, je avtomobilski klub osvojil predlog, po katerem se naj z zakonom uvede prisilno mešanje bencina z domačim čistim alkoholom. Mešanje bencina (in bencola) z alkoholom je bilo uspešno uvedeno že v mnogih drugih državah, zlasti v Franciji, Nemčiji, na Madžarskem itd. Tako prisilno mešanje bencina z alkoholom bi prineslo veliko narodno-gospodarsko korist, ker bi omogočilo občutno povečanje domače produkcije špirta in s tem večjo domačo porabo kmetijskih proizvodov, ki jih v inozemstvu tako težko vnovčujemo.

Akcija za uvedbo prisilnega mešanja bencina s čistim alkoholom ni nova. Leta 1930 je izšla v Zagrebu zanimiva propagandna prošura: „Alkohol, kao sredstvo za pogon eksplozivnih motora u inostranstvu i kod nas“, ki sta jo napisala dr. inž. Viktor Koudelka, univ. prof. v Zagrebu, in Josip grof Bombelles, veleposelnik v Vinicah. Iz te brošure posnemamo, da je pariška avtobusna družba že leta 1907. z uspehom uporabljala za pogon špirit v zmesi z bencinom in je v tem letu porabila že 22.000 hl špirta. Leta 1923. je bilo v Franciji z zakonom uvedeno obvezno mešanje špirta z alkoholom, ki se je v teku svetovne vojne prav dobro obneslo. Razmerje mešanja znaša 50 : 50.

Tudi Nemčija je že pred vojno uporabljala špirit za pogon. Po vojni je bila ustanovljena monopolna uprava za alkohol, ki je pričela prodajati takozvani „Monopolin“, zmes iz špirta, bencola in bencina z

uporabo čistega alkohola (99-6%) namesto špirta (96%), je uspelo poboljšati kakovost tega mešanega pogonskega sredstva, ki se prodaja v svobodni konkurenci z bencinom. Čeprav niso bili izdani nikaki prisilni ukrepi, se je poraba te pogonske zmesi (z 20—30% alkohola) povečala na 1 milijon meterskih stotov letno, kar predstavlja letno porabo od 250.000—300.000 stotov alkohola za pogon, in to navzlic malenkostno višji ceni zmesi nasproti ceni za čist bencin. Šele leta 1930 je bilo na podlagi doseženih rezultatov v svrhu podpiranja agrarne produkcije in zboljšanja plačilne bilance uvedeno prisilno prevzemanje alkohola za pogonske svrhe, tako da mora vsak uvoznik ali producent pogonskih sredstev prevzeti od monopolne uprave gotovo količino alkohola za pogon. Na ta način se je poraba alkohola za pogonske svrhe povečala na 600.000 hl letno.

V Češkoslovaški se že od l. 1922. prodaja zmes alkohola in bencola pod imenom „dynamolok“, ki se stavlja v promet pod državnim nadzorstvom. Lani pa je bil že predložen zakonski načrt za prisilno mešanje alkohola, ki naj omogoči v ta namen v tvornicah špirta porabo 5 milijonov stotov krompirja in 5 milijonov stotov sladkorne pese. Tudi v Italiji so bili z zakonom od l. 1930. izdani predpisi za mešanje alkohola z bencinom. V Madžarski je bilo obvezno mešanje alkohola uvedeno l. 1929. v Španiji pa leta 1930. V Švedski in Poljski pa so bile izdane posebne ugodnosti za uporabo alkohola kot pogonskega sredstva.

V naši državi se porabi na leto okrog 200.000 stotov bencina, od tega okrog 50 tisoč stotov za letalstvo. Če se za preostalih 150 tisoč stotov predpiše prisilno mešanje z alkoholom v razmerju 25%, bi to omogočilo porabo 37.500 hl domačega alkohola na leto. Za to količino bi se lahko povečal skupni letni produkcijski kontingent kmetijskih tvornic špirta, ki znaša sedaj 30.000 hl. Tvornice bi lahko delale 240 dni v vsaki kampanji, dočim morejo sedaj obratovati le 150 dni. Povečanje produkcije bi bilo tudi velike važnosti za živinorejo, ker bi bilo mogoče izpitati v tvornicah 7000 do 8000 volov. Pitani voli pa se v inozemstvu vedno iščejo. Končno je še pripomniti, da bi se za povečano produkcijo alkohola porabilo doma 150 tisoč stotov koruze in ječmena.

To so v glavnem momentih, ki so navedeni v omenjeni propagandni brošuri. Seveda pa je pri tem treba upoštevati tudi finančno plat, predvsem vprašanje cene bencina na eni strani in alkohola na drugi strani in pa izpadek državnih dohodkov na trošarini, kajti alkohol, ki bi se primestal k bencinu, bi moral biti vsekakor oproščen od državne trošarine, ki velja za bencin. Ta izpadek pa bi znašal na leto le okrog 10 milijonov Din.

Tečaj za avtogeno varenje

Mariborska poslovalnica zborničnega obrtno pospeševalnega zavoda priredi v Celju učni tečaj za avtogeno varenje z uporabo najmodernejših tehničnih sredstev. Tečaj vodi specialista v tej stroki g. inž. Knez iz Ruš. Tečaj se otvori v ponedeljek 29. t. m. in bo trajal z dnevnim teoretičnim in praktičnim poukom 10 dni. Udeležijo se ga lahko mojstri in pomočniki mehaniške, elektrotehniške in vseh ostalih kovinarskih strok. Posebne važnosti je znanje avtogenega varenja tudi za kovače. Prijave je poslati posamezno ali potem pristojne obrtne zadruge za več udeležencev skupno brez odloga in najkasneje do ponedeljka 22. t. m. na naslov: „Zavod za obrtno pospeševanje Zbornice za TOI, poslavnica v Mariboru (sresko načelstvo)“, odkoder dobe udeleženci vsa podrobna nadaljna pojasnila.

Zanimiv drobiž

Nepremočljive platnene rokavice. Raztopi v pol litra kropa 50 gramov mizarkega kleja, na to pa prideni še 50 gramov lojevega mila. Poleg te raztopine napravi še drugo: v pol litra kropa raztopi 100 gramov galuna. Obe raztopini naj bosta tako vroči, da lahko roko v njej držiš. Nato deni rokavice najprej v prvo raztopino, in ko bodo že skoro suhe, jih daj še v drugo raztopino. Nato rokavice posuši in jih splahni v hladni vodi.

Briketi iz papirja. Casopisni papir namakaj v vodi 24 ur, nato pa ga krepko spršaj in ga posuši na soncu ali pa ob ognju. Tak stisnjen papir je dober dodatek k lesu ali premogu kot kurivo.

Klirinški promet z Avstrijo

Med našo Kraljevino in Avstrijsko republiko se je sklenil sporazum, da se vse terjatve, ki nastajajo v blagovnem prometu med našimi državljani in državljani avstrijske republike poravnavajo potom kliringa, to je potom medsebojnega obračuna naše in Avstrijske države, a ne z neposrednimi plačili dolžnikov iz ene države upniku v drugi državi. Ta obračun vodi za našo kraljevino naša Narodna banka, za avstrijsko republiko pa avstrijska narodna banka. Vplačevanje oziroma izplačevanje se vrši na ta način, da plačujejo dolžniki iz naše kraljevine za račun svojih upnikov v Avstriji posredno ali neposredno svoje dolgove naši Narodni banki, ki izplačuje iz tega računa našim državljanom-upnikom, kojih dolžniki iz Avstrije so plačali svoj dolg pri tamošnji narodni banki. Kakor pa kaže, izplačilo terjatev naših državljanov od dolžnikov iz Avstrije ni toliko odvisno od momenta plačila dolga pri avstrijski narodni banki, kakor od aktivnosti klirinškega proračuna pri naši Narodni banki, ki je odvisna od plačil naših državljanov dolžnikov v korist njihovih upnikov v Avstriji. Opaža se, da mnogi naši državljani poravnava svoje terjatve v Avstriji neposredno s pošiljanjem efektivnega denarja ali na kak drug način, ne pa potom kliringa. S takim ravnanjem ne povzročajo škode samo našim izvoznikom, ki pri označeni ureditvi klirinškega prometa prihajajo počasneje do svojega denarja, temveč greše tudi proti predpisom pravilnika o prometu z devizami, za kar je zapretena po zakonu o kazenskih sankcijah denarna kazen do 300.000 Din. Zbornica za trgovino, obrt in industrijo opozarja svoje interesente, ki uvažajo blago iz Avstrije, da poravnava svoje terjatve edino potom klirinškega računa pri Narodni banki.

Zborovanje zadruge pekov v Ptuj

Obrtna zadruga pekov v Ptuj je imela dne 22. t. m. v prostorih gostilne „Beli križ“ pri obilni udeležbi svoj četrti redni občni zbor. Zboru je predsedoval načelnik zadruge Tomaž Lozinšek. Pri zadruzi so včlanjeni vsi peki iz ptujskega in ljutomerskega okraja. Glasom letnega poročila in sklepnega računa za leto 1931 znaša zadružno premoženje 5150 Din v gotovini, ostalo pa v premičninah. Proračun za leto 1932 se soglasno sprejme. Med drugim se določi članarina na 30 Din letno, kakor do sedaj in le oni zadružniki, ki zaposlujejo čez dva delavca v svojih obratih bodo plačevali 50 Din članarino. Inkar akcijska pristojbina pa se zviša od 300 Din na 500 Din. Sklene se razširiti zadružno področje še na Prekmurje, to je na okraja Murska Sobota in Dolnja Lendava, ter spremembo pravil, ki bodo v skladu z novim obrtnim zakonom. Zbor se izjavi za skupne zbornice z avtonomnimi oddelki, kakor tudi priključitev k Zvezi pekovskih družb Dravske banovine s sedežem v Ljubljani. Nameček preprodajalcem se določi na 10 odstotkov in odpošlje zadruga tozadevno resolucijo bankski upravi v Ljubljani.

Banovinska davščina na motorna vozila

XII.

§ 63. Banovinski davščini na motorna vozila so zavezana vsa motorna vozila registrirana v Dravski banovini. Tej davščini so zavezana tudi inozemska motorna vozila, ki se uporabljajo v območju Dravske banovine delj kot tri mesece na leto.

§ 64. Banovinsko davščino plačuje lastnik, oziroma pri inozemskih vozilih oni, ki to vozilo uporablja.

§ 65. Banovin. davščine so oproščena:

1. Nerabna vozila. Nerabnost se ugotovi na način, ki je predpisan za ugotavljanje nerabnosti zaradi plačila državne takse na motorna vozila. Za to ugotovitev se ne plača taksa.
2. Traktorji, ki se uporabljajo zgolj v poljedelske namene in stacionarni motorji, ki služijo v pogonske svrhe v obrtni poljedelstvu in industriji.
3. Motorna vozila, ki so v skladišču zaradi prodaje, kolikor se ne uporabljajo.
4. Vsa državna, banovinska in druga samoupravna vozila, toda samoupravna samo, če ne služijo v pridobitne namene.

5. Motorne brizgalnice in reševalni avtomobili.

6. Motorna vozila dobrodelnih ustanov, kolikor se uporabljajo v dobrodelne namene.

7. Motorna vozila, ki so bila izven uporabe zdržema vsaj 6 mesecev za čas, v katerem se ne uporabljajo.

8. Vas motorna vozila za čas, ko so rekvirirana od državnega, odnosno vojaškega oblastva.

§ 66. Banovinska davščina na motorna vozila znaša na leto:

1. Za osebne avtomobile: Za vsakih začetih 50 kg čiste teže 25 Din.

2. Za tovarne avtomobile: Za vsakih začetih 50 kg nosilnosti: a) do 1500 kg 10 Din; b) za vsakih nadaljnjih začetih 50 kg 5 Din.

Priklopni vozovi plačujejo od vsakih začetih 50 kg teže 5 Din. Poleg tega pa še za vsakih začetih 50 kg nosilnosti a) do 1500 kg 10 Din; b) za vsakih nadaljnjih začetih 50 kg 5 Din.

Za motorna vozila in priklopne vozove, ki nimajo pnevmatike, napolnjene z zrakom, se plačuje poleg gorenje davščine še 60 odstotni povisek.

3. Za traktorje: Za vsakih začetih 20 kg čiste teže 20 Din.

4. Za motokikle s priklopnimi sedeži in brez priklopnega sedeža: Za vsakih začetih 10 kg čiste teže 20 Din.

Kot nadomestek za banovinsko trošarino na pnevmatiko se pobira k tej davščini 100 odstotna banovinska doklada. Pri motokiklah sme ta doklada znašati največ 250 Din.

§ 67. Lastniki tovornih avtomobilov in avtotakstjev, ki vozijo in uporabljajo ta vozila sami brez najetih moči ter jim je to stalen poklic, plačujejo polovico davščine iz § 66. tega pravilnika.

§ 68. Banovinska davščina na motorna vozila se plačuje pri registraciji za celo leto v naprej. Če letni predpis presega 500 Din, se plača prva polovica davščine ob registraciji, ostanek pa do 15. julija vsakega leta.

§ 69. Za motorna vozila, glede katerih nastopi dolžnost plačevanja te davščine med letom, se plača davščina ob registraciji od začetka onega četrletja, v katerem je nastopila dolžnost plačevanja.

§ 70. Ta davščina se na prošnjo stranke odpiše, odnosno povrne od začetka onega četrletja, ki nastopi za četrletjem, v katerem je prestala dolžnost, plačevati to davščino, če znaša letna davščina za dotično vozilo vsaj 500 Din.

§ 71. Kolikor ta davščina še ni bila pobrana po predhodnih določilih, jo odmerja in pobira kraljevska banska uprava, pri čemer sme uporabljati organe finančne kontrole in občin.

§ 72. Davčni zavezanci so dolžni dati na razpolago na obci in individualni poziv kraljevske banske uprave vse potrebne podatke zaradi pravilne odmere te davščine.

§ 73. Davčni zavezanci morajo naznati vsako spremembo glede motornih vozil v onem mesecu po nastali izpremembi kraljevski banski upravi.

XII.

Trošarina na bencin.

§ 74. Na drž. trošarino na bencin, potrošen v Dravski banovini, se pobira banovinska doklada, ki znaša 100 Din na 100 kg bencina. To doklado pobirajo organi finančne kontrole ali občinski uradi, ter jo sproti odvajajo kraljevski banski upravi.

§ 75. Banovinsko doklado na bencin plača tekom 24 ur oni, ki ga prejme na ozemlju Dravske banovine iz rafinerije, trošarinskega ali carinskega shranišča, odnosno inozemstva.

§ 76. Kdor prejme na območju Dravske banovine bencin potom uvoza z drugimi prevoznimi sredstvi kot z železnico, mora prejem tekom 24 ur prijaviti pristojnemu oddelku finančne kontrole ter plačati ustrezne banovinske doklade.

XIV.

Prispevek avtobusnih podjetij za prekomerno uporabo cest.

§ 77. Avtobusna podjetja za prevažanje oseb plačujejo za odškodnino za uporabo cest davščino po § 8. zakona o podjetjih za redni in občasni prevoz potnikov in blaga z motornimi vozili in sicer na način, predpisan v §§ 13. do 15. navodil za plačevanje izrednega prispevka za vzdrževanje državnih in ne-državnih cest.

Obrtnik — predsednik Zdrženih držav

V času, ko se praznuje 200 letnica prvega predsednika združenih držav Severne Amerike Washingtona, se nehote spominjamo na nekega poznejšega predsednika istih držav, ki je izšel iz naših obrtnih krogov.

Bil je to Andrew Johnson, krojaški mojster, ki se je brez rednih šol, po lastni neumorni pridnosti ter z izredno nadarjenostjo povzpел do prvega mesta v državi.

Rodil se je 28. decembra 1808 kot sin revnih staršev v Raleigh v državi Severna Karolina. Mati mu je umrla zelo hitro in kmalu na to tudi oče pri reševanju ponesrečencev pod ledom.

Desetletnega so ga dali učiti krojaštva in krojač je ostal celo življenje, v kolikor ga poznejša mesta niso odtegnila obrti.

Krojaški pomočnik osemnajstih let se je podal na pot — kot smo včasih rekli v »Fremde« — s torbo na rami in palico v roki. Prepotoval je od kraja v kraj celo Alleghany pogorje, ter se končno zasedel v mestecu Greenville v državi Tennessee. Mladeniču devetnajstih let, ki se je z lastno pridnostjo pač naučil brati, pisati pa še ne, se je v tem mestecu zasmehljala sreča. Postavnega inteligentnega fanta je vzljubila visoko naobraženo dekle Miss Elisa M. Cardell. V skromni hišici, ki stoji še danes, se je osamosvojil ter poročil.

Kmalu je zaslovel v mestecu kot vzoren krojaški mojster. Pridno je delal, po trudapolnem delu pa se je s pomočjo svoje idealne soproge izobraževal. Hitro se je izpopolnil v osnovnih vedah, ter mnogo koristnega čital, ter segal po vedno obširnejši naobrazbi.

Tako je mladenič, ki do 18. leta še ni znal pisati v nekaj letih brez šol, z neumomergo pridnostjo ter železno energijo dosegel ono, kar drugi po dolgotrajnem študiju v šolah.

Kot dober obrtnik, kot prijeten družabnik in razumen mož, si je sčasoma pridobil vedno večji ugled v Greenville in izvolil so ga za mestnega svetovalca, sčasoma celo za župana.

Mož pa se ni ustavil v tej poziciji, zahrepenel je po višjem, kajti njegovo razumnost so začeli upoštevati tudi drugod. Tako je ob priliki nekih volitev postal državni zastopnik, ter prišel kasneje v senat Združenih držav Amerike.

Tudi tam se je znal uveljaviti in nacionalni konvent unije ga je l. 1862 v Baltimore izbral za podpredsednika Združenih držav.

Pomisliti je treba, da so bile takrat v Ameriki težke dolgotrajne državljanske vojne med severnimi in južnimi državami in baš zmagojuče severne države so ga izvolile kot podpredsednika, gotovo kot najboljšega med dobrimi in to takrat, ko je predsedoval najbolji in najslavnejši izmed vseh dosedanjih predsednikov Združenih držav in morda najbolji vseh nekronanih vladarjev Lincoln. Bil je to 56-letni krojaški mojster Andrew Johnson.

Ko je zločina roka 15. aprila 1865 zavratno umorila velikega moža Lincoln, je postal naš Johnson predsednik, ter vzorno vladal do poteka svoje poslovne dobe do 4. marca 1869. Vladal je v dobi, ko je bilo treba na važnem mestu pravega moža, ko je bilo treba po končani vojni ter ponovnem združenju vseh držav Severne Amerike v jednotno skupnost dalekosežnega obnovitvenega dela.

Zanimivo bo, da baš v tem listu omenim

iz njegove poslovne dobe majhen incident, ki ga sijajno karakterizira kot obrtnika.

Proti naziranju pravega Amerikanca, kateremu ni važno, kaj je človek po poklicu in po katerih šolah si je trgal hlače, temveč kaj človek zmore kot mož na mestu, ga je pri debati v senatu nahrulil neki senator, češ, kako naj jim tale krojač vlada kot treba.

On pa je mirno vstal, ter z lahnim nasmehom ob odobravanju celega senata odločno izjavil: »Res je, krojač sem in ni me sram tega stanu. Povem pa Vam, da sem kot krojaški mojster skrbno deloval na to, da sem bil dober krojač, kot mestni župan dober župan, kot predsednik Združenih držav pa bom združil vse sile, da bom dober predsednik. In ostal je mož beseda. Kot dokaz temu naj služi dejstvo, da je on edini od vseh dosedanjih predsednikov Združenih držav po svoji službeni dobi bil ponovno voljen v senat.

Umril je v Carter County pri svoji hčerki blizu mesta Elisabethoven 31. julija 1875, a njegovo truplo so prenesli v Greenville v mesto njegovega mojstrovanja, ter ga pokopali na vzvišenem mestu izven kraja. Celo okolico okrog njegovega groba (nekako 15 ameriških oralov) so proglasili kot nacionalno pokopališče, da ostane njegov grob v vsej časti nedotaknjen. Nad grobom pa so mu postavili krasen spomenik, za katerega je prispevala država 35 tisoč dolarjev.

Najinljivejša pieteta sodržavljanov pa se izraža v tem, da so njegovo hišico, v kateri je začel svoje krojaštvo, ohranili v popolnoma prvotnem stanju. Zato, da stoji ta hišica trdno in v stari obliki, so potrošili 15.000 dolarjev. Nad vrati te bajtice se še danes vidi napis »A. Johnson Tailor«, kot pred 100 leti, ko je tam delal.

Dobave

Prometno-komercialni oddelk Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 27. februarja t. l. ponudbe glede dobave 1570 komadov grafikonov. (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku.)

Direkcija državnih železnic v Subotici sprejema do 29. februarja t. l. ponudbe glede dobave 65 komadov stolov.

Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema do 29. februarja t. l. ponudbe glede dobave 2500 kg tračnikov.

Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 29. februarja t. l. ponudbe glede dobave 100 kg sive barve, 1500 komadov vijakov z maticami, 600 kg železa, 12 m³ klobučevine, ključavnice itd.

Direkcija državnega rudnika Breza sprejema do 3. marca t. l. ponudbe glede dobave 100 m brodarskih verig do 10. marca t. l. pa glede dobave 100 m transportnega traku.

Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 3. marca t. l. ponudbe glede dobave 140 komadov ležajev, 200 komadov jeklenih lopat za premog, 100 komadov rudarskih želez in 25 komadov rudarskih čohal.

Komanda pomorskega vazduhoplovstva v Divuljah sprejema do 12. marca t. l. ponudbe glede dobave 200 komadov kombinon za avijatičarje.

Direkcija državnega rudnika Banja Luka sprejema do 17. marca t. l. ponudbe glede dobave instrumentov za merjenje.

Direkcija državnega rudnika Zenica sprejema do 24. marca t. l. ponudbe glede dobave stekel za bencinske svetiljke.

I. SLANOVIC

splošno ključavničarstvo
Ljubljana, Gajeva ul. 2
se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela. Specijelno za delikatna in slaščičarska namizna in izložbena stojala iz meline ali železno poniklovana.

Dne 21. marca t. l. se bo vršila pri Upravi policije v Sarajevu ofertna licitacija glede dobave uniform za policijske organe. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Dne 11. marca t. l. se bo vršila pri odseku za nabave Ministrstva saobračaja, pošte, telegrafa in telefona v Beogradu ofertna licitacija glede dobave 1935 m telefonskega kabla. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri istem odseku, Palmotičeva ulica 2.)

Oddaja zakupa buffeta na postaji Visoko se bo vršila potom ofertne licitacije dne 21. marca t. l. pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 3. marca t. l. ponudbe glede dobave pisarniškega materijala (papir, karbon-papir, svinčniki, peresniki, peresa, škarje, tuš, spojke za akte, risalni žeblički, pečatni vosek itd.), 550 komadov žarnic, 300 m jermen, 100 m³ jamskega lesa, 20.000 kg ovsa, 150 kg žice, 100 kg vijakov z maticami, 300 kg žičnikov in 2000 kom. žag za kovino.

Direkcija državnega rudnika Breza sprejema do 3. marca t. l. ponudbe glede dobave 3000 kg strojnega olja. — (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Direkcija državnega rudnika Banja Luka sprejema do 3. marca t. l. ponudbe glede dobave 20.400 kg moke.

Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema do 10. marca t. l. ponudbe glede dobave usnatih jermen. — (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Dne 24. marca t. l. se bo vršila pri Tehničnem oddelku pri sreskem načelstvu v Gospiču ofertna licitacija glede dobave cevi in vodovodnih armatur. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, načrt, predračun in pogoji pa pri istem oddelku.)

Vršile se bodo naslednje ustmene licitacije glede dobave mesa za čas od 1. aprila do 30. septembra 1932. — Dne 23. februarja pri Komandi petrinjskega vojnega okruha v Petrinji; dne 25. februarja pri Komandi mesta v Sisku in pri Komandi otočškega vojnega okruha v Otočacu; dne 27. februarja pri Komandi mesta v Bihaču; dne 29. februarja pri Komandi mesta v Gospiču in pri Komandi Vrbaske divizijske oblasti v Banja Luki. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri omenjenih komandah.)

Dne 15. marca t. l. se bo vršila pri Direkciji državnih železnic v Zagrebu ofertna licitacija glede dobave grafikonov in voznihi redov. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Dne 24. februarja in 3. marca t. l. se bosta vršili pri odseku za nabave Ministrstva saobračaja v Beogradu ofertni licitaciji glede dobave žice. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri istem odseku.)

Izdajatelj: Zavod za pospeševanje obrti Zbornice za TOI v Ljubljani (odgovoren Milko Krapež).

Za uredništvo odgovoren: dr. Josip Pretnar, Tiska tiskarna Merkur v Ljubljani (za tiskarno odgovoren Otmar Mihálek).

Zanatska banka kraljevine Jugoslavije a.

Telefon štev. 30—20

podružnica Ljubljana

Dunajska cesta št. 31 (hiša Židarjevih dedičev)

Glavna podružnica: Zagreb

Sprejema hranilne vloge z in brez odpovedi. Otvorja tekoče in žiro-račune. Izdaja kavalije in garancijska pisma.

Centrala: Beograd

Daje menične in kredite v tekočem računu obrtnikom, vsem kreditnim zadrugam, ki posojujejo tudi obrtnikom in lombardira drž. vrednostne papirje.

Podružnica: Sarajevo

Kupuje in prodaja devize in valute za račun obrtnikom in obrtnih kreditnih za drug. Izvršuje vse ostale bančne posle.

Račun pošt. hran. št. 14.003